

[J. V. Christensen.]

Prinsens Palæ er rejst i Enevældens Tid af en Mand, der kom ude fra Folket, nemlig af den midtsjællandske Bondesøn fra Stavnsbaandets Tid, Nicolai Eigtved, hvis Navn er europæisk kendt. At det blev rejst som Hofbolig, er derimod rigtigt, men jeg vil dog spørge, om det ikke nok er værd at agte paa den Tradition, det har ogsaa som Museumsbygning. Den fynske Bondesøn Rasmus Nyerup begyndte i forrige Aarhundredes første Ulykkesaar (1807) den mere systematiske Indsamling af vore Fortidsminder, og dermed grundlagde han det, der senere blev Nationalmuseet. Og det er til forrige Aarhundredes største Lykkeaar, 1849, at Beslutningen er knyttet om, at Prinsens Palæ skulde være, som det hed, Opbevaringssted for Statens Samlinger og Museer.

Sophus Müller skriver i sin førnævnte Afhandling: „Straks efter den fri Forfatnings Indførelse tog Rigsdagen sig af de offentlige Samlinger.“ Rent bogstaveligt er det maaske ikke helt rigtigt. Det første Rigsdagsvalg fandt først Sted den 4. December 1849, medens den kongelige Kundgørelse om Museet og en hel Række andre Bygningers Anvendelse her i Hovedstaden udstedtes allerede den 30. Maj — altsaa før det første Rigsdagsvalg, men dog paa et historisk Tidspunkt, 5 Dage før Junigrundloven undertegnedes. Den Sandhed er der altsaa i Fremstillingen, at det var i vor Forfatningstids Morgengry, at Beslutningen blev fattet. Med fuld Ret kan det da siges, at Beslutningen er præget af sin Tid.

Det er for Resten ganske ejendommeligt at lægge Mærke til, at ogsaa den Gang var der et Boligspørgsmaal, ligesom det har været fremme i den nuværende Diskussion om Museumsordningen. 15 Husstande og selve Landets Højesteret boede i Prinsens Palæ og blev opsagt til Fraflytning. Foruden 6—7 mindre Husstande maatte en General, 4 Kammerherrer og 3 Konferensraader med Familier — et Forhold, der for øvrigt havde givet Anledning til, at man kaldte den gamle Bygning „det adelige Vartov“ — rykke ud. Det er værd at mindes, at alle disse Tildragelser, som sluttelig danner Udgangspunkt for Tilblivelsen af vort Nationalmuseum i dets nuværende Skikkelse, finder Sted i 1849. Først da — og netop dér — fik vore første Oldtidsskatte eget Hus. Yderligere knytter der sig til dette Hus det traditionsrige Arbejde, som udførtes af Chr. Jürgensen Thomsen, hvis Buste er sat i Museets Forhal af danske Rigsdagsmænd — det Ar-

bejde, som udførtes af J. J. A. Worsaae og Sophus Müller og foruden disse Ledere af deres samtidige Medarbejdere og senere i Tiden af den Kreds af Efterfølgere, hvis Navne ikke her skal nævnes, fordi de endnu er iblandt os og Dag for Dag udfører et stort og dygtigt Arbejde, der i Sandhed er til Folkegavn. Derfor kan man ogsaa sige, at de Sten, der her samles, er i Sandhed Brød for Folkelivet.

Sophus Müller udtaler i det før omtalte Hundredeaarskrift blandt andet: „En lykkelig Tanke var det at vælge den smukke gamle Bygning, der passede saa godt for de historiske Samlinger. Hvad vor første Rigsdag vedtog til Held for Samlingerne, er der al Grund til at fastholde for Fremtiden.“ Saaledes blev der skrevet for 20 Aar siden, og den Gang overvejede man ogsaa at foretage sig noget til Sikring for Nationalmuseet. Man havde forud for 1907 i andre tyve Aar beskæftiget sig med den samme Tanke.

Nu bevares Nationalmuseet paa den Plads, hvor det er Led i den Perlesnor, som Glyptoteket, Nationalmuseet og Thorvaldsens Museum danner i Midten af vor ældgamle og smukke Hovedstad. Derfor har det været mig personlig en stor Glæde at anbefale netop denne Plan. Min Glæde vilde, som sagt, ikke have været mindre, om man havde kunnet fastholde den oprindelige af Ministeren forelagte Plan. Jeg mener, den vilde have givet Plads nok for det, jeg betragter som det centrale: den danske Oldsamling, den, som Videnskabsmænd fra hele Verden søger, og som intet andet Land har Mage til, Plads til den og meget mere. Jeg underkender ikke i mindste Maade med disse Udtalelser de øvrige Skattes store Værdi, men den danske Oldsamling er Højdepunktet, der ses viden om, og den bør have Lov til at hæve sig som saadan.

At Planen i sin oprindelige Form var noget mere afgrænset, tiltalte mig, men jeg skal i øvrigt ikke komme dybt ind paa dette. Jeg skal erkende, at skulde vi have en Løsning nu og have den paa det bredere Grundlag, som er krævet fra mange Sider, vilde det, som Sagerne havde formet sig, være vanskeligt at løse Problemet paa anden Maade; men jeg henstiller, at man gaar besindigt til Værks. Med „besindigt“ mener jeg ikke, at den her fastlagte Linie skal fraviges. Jeg henstiller til Regeringen, og det er en Henstilling, der ogsaa skal gælde dem, der eventuelt senere faar med Sagen at gøre, at man nu og ud i Tiden agter paa det økonomiske Hensyn, som Skatteyderne maa lægge Vægt paa. Saaledes forstaar jeg